

Iwona Lewandowska
Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie
Michał Bernardelli
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Dyskryminacja ze względu na miesiąc urodzenia? Próba odpowiedzi na podstawie osiągnięć sportowych polskich lekkoatletów w latach 2003-2013.

Istnieje wiele badań poświęconych występowaniu dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, społeczne, wyznanie czy orientację seksualną. Przeprowadzono również szereg analiz związanych z dyskryminacją ze względu na wiek, ale większość z nich dotyczy rynku pracy i nierównego traktowania kandydatów (jako zbyt młodych lub zbyt starych). W badaniach tych utożsamia się jednak z reguły osoby z tego samego rocznika.

Celem pracy jest odpowiedź na pytanie czy grupowanie osób po rocznikach nie jest w niektórych dziedzinach zbyt dużym uogólnieniem, a dokładniej czy w różnych dyscyplinach sportowych nie należałoby brać również pod uwagę miesiąca urodzenia. Z punktu widzenia fizjologii człowieka pół roku w rozwoju dziecka to bardzo długi okres czasu. Kategorie wiekowe tymczasem obejmują zwykle dwa lub trzy roczniki. Stąd osoby urodzone na początku i na końcu tego samego roku rywalizują w tej samej grupie wiekowej mimo, iż de facto ich czas urodzenia różni się o wiele miesięcy. Nietrudną do wyobrażenia jest sytuacja, w której osoba o potencjalnie gorszych predyspozycjach ale bardziej rozwinięta fizjologicznie, dzięki nieco lepszym wynikom sportowym otrzymuje finansowanie w postaci stypendiów i szkolenia. Jest to przykład złego ulokowania funduszy, ale również pozbawienia szansy bardziej uzdolnionej (choć młodszej) osoby.

Do analizy wykorzystano dane ze statystyk Polskiego Związku Lekkiej Atletyki z lat 2003-2013 we wszystkich kategoriach wiekowych i konkurencjach lekkoatletycznych. Jako zmienna endogeniczna wybrany został wynik sportowy mierzony uzyskaną klasą sportową oraz liczbą punktów w tabelach IAAF oraz zdobytymi miejscami na mistrzowskich imprezach. W badaniu uwzględniono czynniki takie jak płeć czy kategoria wiekowa oraz specyfikę konkurencji (wytrzymałościowe, siłowe, szybkościowe).

Wyniki badania mogą stanowić podstawę do dyskusji na temat zasad finansowania oraz kwalifikacji do kadr na poziomie wojewódzkich czy krajowych. Warto również spojrzeć szerzej na aspekty „fizjologicznej” sprawiedliwości i podjąć się analizy pod kątem rozwoju psychologicznego.